

Įteikta Valstybinė Jono Basanavičiaus premija

VYTAUTAS ŽEIMANTAS

Nacionaliniame muziejuje žymiam folkloristui daktarui Konstantui Algirdui Aleksynui iškilmingai buvo įteikta valstybinė Jono Basanavičiaus premija už reikšmingą mokslinę ir visuomeninę veiklą etninės kultūros srityje.

Svarbiausias valstybės apdovanojimas etninės kultūros srityje nuo 1993 m. skiriamas kasmet už reikšmingiausius paskutiniųjų penkerių metų Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių darbus, susijusius su etninės kultūros tradicijų plėtojimu, puoselėjimu, ugdymu ir tyrinėjimu, taip pat už kūrybinę ir mokslinę veiklą etninės kultūros srityje.

Valstybinės Jono Basanavičiaus premijos įteikimo iškilmėse Nacionaliniame muziejuje dalyvavo Vyriausybės, Seimo oficialūs asmenys, etninės kultūros žinovai, Kultūros ir meno tarybos nariai, kultūros institucijų vadovai, įvairių folkloro kolektyvų dalyviai, žurnalistai.

Iškilmingą renginį pradėjo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė. Premiją įteikė Kultūros ministras Jonas Jučas.

Jono Basanavičiaus premija, šis svarbiausias valstybinis apdovanojimas už etninės kultūros veiklą tautos patriarcho gimimo dieną, jo įkurtame Nacionaliniame muziejuje jau buvo įteiktas dvidešimt dviems laurea-



Premiją įteikė kultūros ministras Jonas Jučas.

Vytauto Žeimanto nuotr.

Dvidešimt trečias

Dr. Konstantas Algirdas Aleksynas buvo dvidešimt trečias.

Jis gimė 1936 m. sausio 10 d. Ingavangyje, Prienų rajone. 1959 metais baigė Vilniaus universitetą. 1970 m. apgynė Humanitarinių mokslų filologijos daktaro disertaciją. 1961-1986 m. buvo Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto jaunesnysis mokslinis bendradarbis; 1986-1989 m. mokslinis bendradarbis; nuo 1990 m. vyresnysis mokslo darbuotojas; 1994-2001 m. Tautosakos archyvo skyriaus vadovas; 2002-2004 m. Dainyno skyriaus vadovas. Per šiuos metus jis tapo žinomu tautosakininku, tekstologu, redaktoriumi.

Konstantas Aleksynas per keturis dešimtmečius sudarė, rengė, redagavo daugiau kaip septy-

niasdešimt tautosakos bei folkloristikos knygų. Jo pastangomis sugrąžinta ir pirmą kartą skaitytojams pristatyta Simono Daukanto, Antano Baranausko, Mečislovo Davainio-Silvestraičio, Viliaus Kalvaičio, Mato Slančiausko, Jurgio Dovydaičio ir kitų kultūros veikėjų užfiksuota tautos tradicinė kultūra.

Nuo pat XX a. šeštojo dešimtmečio, dar būdamas studentas, jis pradėjo ekspedicijų maratoną. Vien liaudies dainų surinkta apie 3,800, aptikta žmonių, mokančių po 300-400 dainų, galinčių pasakyti 300 patarlių bei priežodžių.

Nukelta į 2 psl.

ŠIO ŠEŠTADIENIO PRIEDO PUSLAPIUOSE

Įteikta Valstybinė Jono Basanavičiaus premija • Žolynai važiuo į Alytų, Merkinę, Vilnių • Į vaikystės šalį • Vargonų ruduo – toli nuo Lietuvos • Jono Pauliaus II gyvybės kultūra • Eglė Perednytė – Eilėraščiai • Įspūdis apie *Draugų laivelį* • Į kontroversišką JAV operaciją Kuboje – „Steppenwolf“ žvilgsnis

Premija

Atkelta iš 1 psl.

K. Aleksynas taip pat rūpinosi, kad tautosakos baruose daug nuveikusių žmonių sukaupia medžiaga patektų Lietuvių tautosakos rankraštyno globon. Šitaip buvo išsaugotas gausus folkloristo Zenono Slaviūno asmeninis archyvas.

K. Aleksynas peržiūrėjo ir parengė perduoti Lietuvių literatūros ir tautosakos institutui, ilgus dešimtmečius kauptą tautosakos rinkėjo Jurgio Dovydaičio rankraštinių, fonografinių ir fototekinių palikimą.

Dideli ir svarbūs K. Aleksyno nuopelnai iškeliant pokario rezistencinės tautosakos išliekamąją vertę. K. Aleksyno įnašas į tradicijų išsaugojimą ir stiprinimą — reikšmingas visai Lietuvos kultūrai.

Laureatas pagrindė Lietuvių liaudies dainyno kalbinio redagavimo principus, vienas jo bei leidinio *Tautosakos darbai* redaktorių. Jis yra projekto RaSa — (Lietuvių dvasinės kultūros RAiškos: etnologijos, kalbos ir istorijos šaltinių elektroninis SAvadas), rengto bendradarbiaujant Lietuvių literatūros ir tautosakos institutui, Lietuvių kalbos institutui, Lietuvos istorijos institutui ir Matematikos ir informatikos institutui, dalyvis.

Signatarų namuose

Signatarų namuose, J. Basanavičiaus kambaryje, premijos įteikimo išvakarėse surengtame susitikime su daktaru K. A. Aleksynu dalyvavo ir ankstesnių metų laureatai.

Kultūrologė ir kraštotyrininkė Irena Seliukaitė prisiminė, kad, atgavus nepriklausomybę, domėjimasis kraštotyra, netekęs draudimo romantikos, blėso, tačiau ji tiki, kad globalizacijos grėsmė vėl sustiprins tautos savigny.

Profesorius Libertas Klimka, turėdamas galvoje didėjančią emigraciją ir lietuviškų mokyklų kitose šalyse steigimą, liūdnei juokavo, kad pirmiausia reikėjo stiprią valstybę sukurti ir tik tada kolonijas visame pasaulyje steigti. Mokslo istorikas ir etnologas pabrėžė ne tik akademinių darbų, bet ir etninės kultūros sklaidos svarbą, kad nepamirštume, jog nacionalinės valstybės prasmė — tautos gyvasties išlaikymas.

Profesorius Antanas Tyla prisipažino, kad jam apmaudu: senąją valstybę sugriovė kiti, spaudą uždraudė kiti, atkurti valstybę trukdė kiti, o dabar — globalizacijos apologetika ir patys eina-



Kraštiečiai laureatą pasveikino, įteikdami gardų kaimišką sūrį.

me nacionalinio paveldo, valstybės niekinimo ke-liu. „Neturime lietuviško epo ir tai, ką renka Aleksynas, yra mūsų epo mozaika, — kalbėjo istorikas. — Iš jos galima atkurti tautos savimone, požiūrį į save, kaimynus. Tai tautos šimtmečių testamentas ir gerai, kad yra tokių, kurie to testamento kaupimui paskiria savo gyvenimus. Renka tai, kas atstoja kitų tautų epą“.

Laureato darbai

Jų yra daug. Ypač pažymėtini yra folkloristo didieji darbai — iki penkiolikos tomų išaugusi *Jono Basanavičiaus tautosakos biblioteka*, *Lietuvių liaudies dainynas*, partizanų ir tremtinių dainų rinkiniai. Paminėsiu tik, mano nuomone, svarbesnius.

Tai studija *Lietuvių liaudies dainų kalbinės stilistinės ypatybės* (*Literatūra ir kalba*, 11, 1971 m.);

Antanas Vienažindys *Kaipgi gražus gražus* (1978 m.);

Penkiolikos tomų *Jono Basanavičiaus tautosakos biblioteka* (I t. 1993 m.)

Lietuvių liaudies dainynas;

Išplėšė man laisvę brangiausia: Tremtinių dainos (1990 m.);

Palinko liepa šalia kelio: Partizanų dainos (1998 m.).

K. A. Aleksynas parengė, ar prisidėjo rengiant, šiuos tautosakos leidinius:

Biržų krašto tautosaka (1982 m.); Simonas Daukantas *Žemaičių tautosaka*, 1-2, (1983-1984 m.); *Iš gyvenimo vėlių bei velnių* (1998 m.);

Viliaus Kalvaičio *Prūsijos lietuvių dainos* (1998 m.);

Lietuvių liaudies pasakos su dainuojamaisiais intarpais (2000 m.);

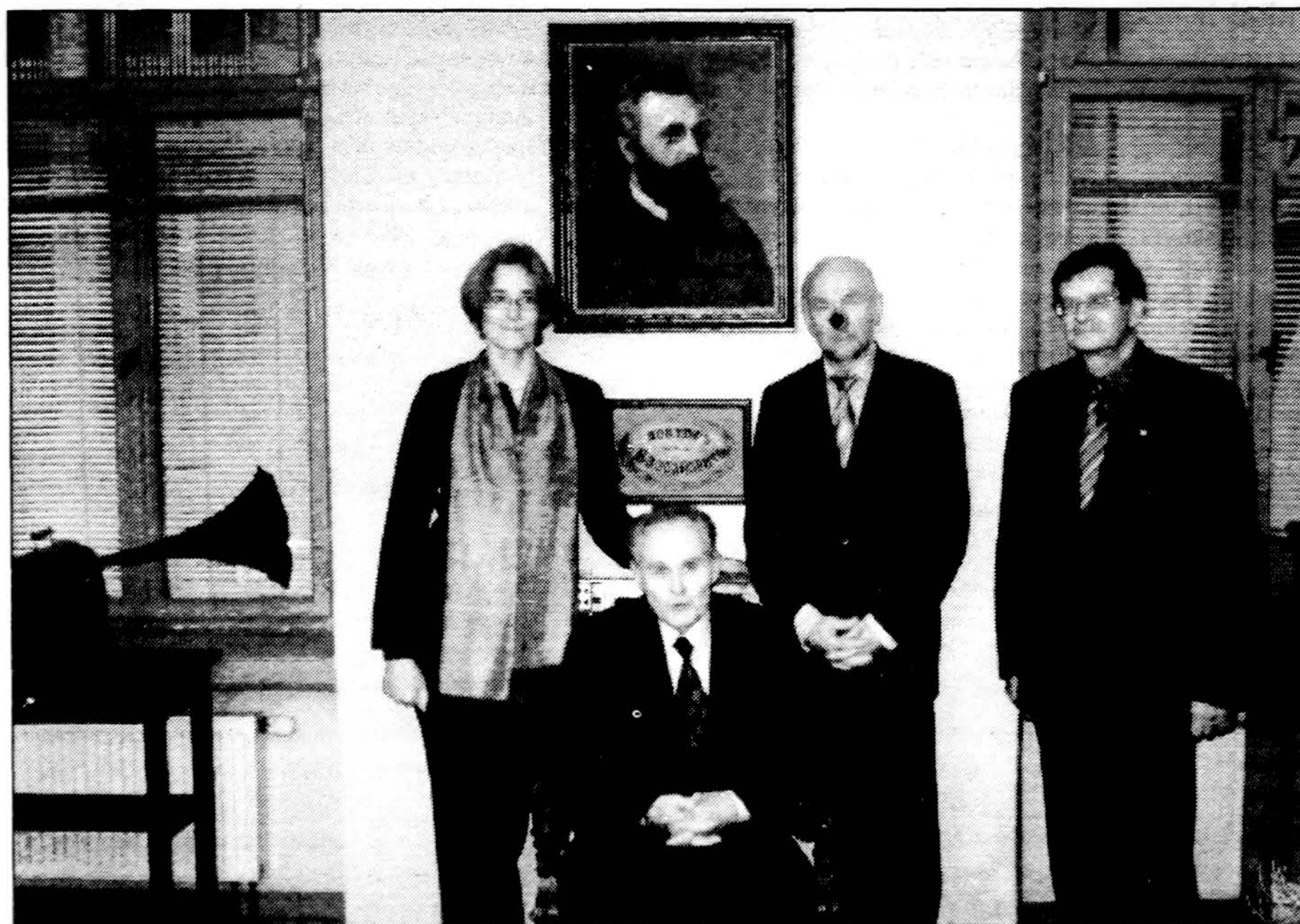
Lietuvių literatūros enciklopedija (2001 m.).

Renkantis ir grąžinantis

Šių metų premijos laureatas Konstantas Algirdas Aleksynas, kiek susijaudinęs dėl tokio įvertinimo ir pripažinimo, pirmiausia prisiminė palankią darbo terpę. Jis jau keturiasdešimt šeši metai dirba Lietuvių literatūros ir tautosakos institute. Pasak K. A. Aleksyno, arčiausiai jo širdies — per tris šimtmečius sukaup-tos tautosakos grąžinimas žmonėms per leidinius.

Tautosakininkas prisiminė savo, dar Vilniaus universiteto studento, pirmąją ekspediciją į Dzūkiją, nuoširdžius žmones ir dar juntamą pokario atmosferą. Dirbdamas Lietuvių literatūros ir tautosakos institute, kasmet važiuodavo į ekspedicijas. Surinkta 3,800 liaudies dainų, aptikta žmonių, mokančių po 300-400 dainų, galinčių pavartoti 300 patarlių.

Naujausias Jono Basanavičiaus premijos laureatas kupinas jėgų toliau dirbti lietuvių kultūros labui. To jam nuoširdžiai linkėjo visi, atėję pasveikinti K. A. Aleksyną su garbiu apdovanojimu. □



Signatarų namuose, J. Basanavičiaus kambaryje, premijos įteikimo išvakarėse surengtame susitikime su daktaru K. A. Aleksynu dalyvavo ir ankstesnių metų laureatai. Šalia sėdinčio naujausio laureato kultūrologė ir kraštotyrininkė Irena Seliukaitė, profesoriai Libertas Klimka ir Antanas Tyla.

Vytauto Žeimanto nuotr.



„Dainava” – visų Lietuvos dainų švenčių dalyvė.

Žolynai važiavo į Alytų, Merkinę, Vilnių

ANATOLIJUS LAPINSKAS

Gruodžio pirmosiomis dienomis Alytaus mieste, taip pat Merkinėje ir Vilniuje, skambėjo IV tarptautinio liaudies meno festivalio dalyvių dainos, šokiai, muzika. Kaip visada, svečiavosi muzikantai, šokėjai, dainininkai ir iš užsienio, šįkart — Baltarusijos, Slovėnijos ir Ukrainos.

Gausi Alytaus bendruomenė lapkričio 30-ąją susirinko į Alytaus sporto rūmus, kur turėjo puikią progą pasidžiaugti lietuviškomis dainomis ir šokiais, taip pat pasigėrėti baltarusių, slovėnų ir ukrainiečių tautiniu menu. Tą ketvirtadienį Alytuje įvyko Ketvirtąjo tarptautinio folkloro festivalio, pasitinkant šv. Kalėdas, „Atvažiuoja žolynai“ didysis koncertas.

Tariau – puikią, nors reikėtų pridėti ir retą progą, nes tokių vakarų kaip šis, deja, Lietuvoje beveik jau nepamatysi. Tai buvo ne vadinamasis

lietuviškas „šou“, per daugelį mylių nutolęs nuo bet kokie menų, bet būtent tautinio meno — jo autentiškosios šakos — folklorinio meno ansamblių, taip pat ir kompozitoriaus rankos paliestų liaudies melodijų koncertas. Alytaus rūmuose tą vakarą išvydome gražiausią tautinį lietuvių, baltarusių, slovėnų ir ukrainiečių meną, pateikiamą su pagarba tautinei kultūrai, dėmesiu susirinkusiems žiūrovams, atsakingu požiūriu į atliekamų kūrinių dviasį ir kokybę.

Atvažiuoja žolynai

*Atvažiuoja žolynai,
Atvažiuoja mūsų broliai,
Atvažiuoja žalžolynai, slauna giminėlė.*

Ši kalėdinė daina tapo kiekvieno „Žolynų“ festivalio pasitinkant šv. Kalėdas koncerto „vizitiniu“ kūriniu. „Atvažiuoja žolynai“ – tai šventė, surengta jau papuošus Kalėdų eglutę, tačiau dar nepanirus į Advento rimtį.

Šį momentą, tarsi Advento dainose minimą žvirblėlį, sakalėlį ar elnelį, laiku pagavo koncerto organizatorius – vienas geriausių Lietuvos tautinio meno ansamblių – Alytaus „Dainava“, vadovaujamas Danutės Plytnikienės.

Po šio koncerto klausytojų širdyse liko gėrio ir tautinio pasididžiavimo jausmas. Prisipažinkime, kad tokių jausmų koncertuose patiriame vis rečiau. Beje, Alytaus sporto rūmai, taip pat ir kitos koncertų salės, buvo pilnutėlės. Tai parodo išsilgtą tautinio meno poreikį.

Šiųmečiai svečiai

Iš netolimo nuo Alytaus Gardino į „Žolynų“ festivalį visada atvažiuoja baltarusių tautinės muzikos kolektyvas. Šį kartą tai buvo Gardino filharmonijos instrumentinis ansamblis „Medium“. Jo istorija siekia vos kelerius metus. Iš pradžių jame grojo studentai, vėliau tapę profesionaliais menininkais. Ansamblyje tradiciniai

tautiniai instrumentai – bajanas, kontrabosas, dombra, balalaika.

Ansamblis dalyvavo tarptautiniuose konkursuose, Lenkijoje akordeono muzikos festivalyje laimėjo laureato vardą. Kartu su ansambliu dainuoja du dainininkai. „Medium“ repertuare – paprasta ir nuoširdi liaudiška muzika, atliekama tikrai profesionaliai ir įtikinamai.

Tamburaškų (regione žinomas ir „tamburicu“) pavadinimas) orkestras iš pačiame Slovėnijos centre esančio Šmartno (visas pavadinimas – Šmartno pri Litiji) miestelio groja tradicinę slovėnų muziką – panašią į italų ar vokiečių (abi šios šalys – visai netoli) liaudies melodijas. Tamburaška labiausiai paplitęs šiame regione styginis liaudies muzikos instrumentas, panašus į rusišką balalaiką, ukrainietišką bandūrą ar itališką mandoliną. Instrumento pavadinimą, aišku ir patį instrumentą, atnešė turkai, pirmą kartą Balkanuose pasirodę XIV amžiuje. Grojimo tamburaška menas perduodamas iš kartos į kartą. Kiekvienas kaimas turėdavo savo muzikantus, kurie šiuo instrumentu grodavo visose šventėse. Tamburaškų orkestrai pradėjo kurtis dar XIX amžiaus pirmojoje pusėje.

Kartu su muzikantais festivalyje pasirodė ir šokėjų grupė. Jų šokamos polkos ir valsai buvo neskubūs, tačiau vidinės energijos, matomai, ir vyrai, ir moterys turėjo su kaupu.

Dar vienas svečias – Žitomiro, Ukrainos vakarinės dalies srities, choreografijos meno centro vaikų ir jaunimo šokių ansamblis „Sonečko“ (lietuviškai – „Saulutė“). Tai jau 30 metų veikiantis, aukščiausio meninio lygio ansamblis. Žitomiro miestas Ukrainoje kartais vadinamas choreografijos meno sostine. Neabejotinai prie šio įvardijimo prisidėjo ir „Sonečko“ ansamblis.

Tai kolektyvas, sugebantis ukrainiečių liaudies šokių ir muzikos pagrindu sukurti nepamirštamą reginį, kupiną svaiginančių triukų ir efektų. Visame choreografijos centre šoka apie 300 vaikų ir jaunuolių. Koncertinėje grupėje dalyvauja apie 40 šokėjų, kurie pasikeisdami stulbina publiką savo tiesiog nepakartojamu menu.

„Sonečko“ yra aplankęs daugelį užsienio šalių, ir visur sulaukęs gausių ovacijų, prizų, laureatų vardų. Tiesiog stebėtina, kad Ukrainoje, rodos, paskendusioje vidinėse politinėse ir ekonominėse



Ukrainos Žitomiro srities choreografijos centro ansamblis „Sonečko“.

Žolynai...

Atkelta iš 3 psl.

nėse problemose, žaižaruoja toks puikus tautinio meno aukuras. Visa programa, beje, nuspalvinta ryškia patriotizmo gaida, skamba šūkliai „Slava Ukraine“ („Slovė Ukrainai“), scenoje plevėsuoja valstybinė vėliava...

Koncertai miestiečiams, studentams ir net... kaliniams

„Atvažiuoja žolynai“ festivalio koncertai vyko ne tik Alytuje. Svečiai, pasiskirstę į kelias grupes, jau pirmąją festivalio dieną (lapkričio 30 d.) greta didžiojo koncerto Sporto rūmuose, suspėjo parodyti savo programą ypatingoje vietoje – Alytaus griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Kaip tik prieš Kalėdas nuteistiesiems yra suteikiama šviesesnio gyvenimo viltis, jiems parodomi gyvenimo grožio vaizdai. Šis koncertas susilaukė ypač didelio pasisekimo.

Antrąją festivalio dieną koncertai buvo surengti Alytaus kolegijos studentams ir dėstytojams, Merkinės laisvalaikio ir pramogų centre (čia kartu pasirodė ir Merkinės jaunimo etnokultūros klubo „Kukumbalis“ meno mėgėjai), taip pat Alytaus bendrovėje „Alkesta“.

Gruodžio 2 dieną visi svečiai kartu su festivalio šeiminkais – Alytaus „Dainavos“ ansambliu atvyko į Vilnių, Vilniaus kultūros, pramogų ir sporto rūmus. Šis koncertas buvo sumanytas, kaip Vilniaus, Šnipiškių, Šeškinės, Verkių ir Žirmūnų seniūnijų bendruomenių kalėdinis renginys. Tai puiki iniciatyva, suteikusi daug džiaugsmo šių seniūnijų, o ir viso Vilniaus gyventojams. Čia prie festivalio dalyvių prisidėjo ir Žirmūnų seniūnijos liaudies kolektyvas „Žosmė“, vadovaujamas Danutės Aleksandravičienės.

„Dainava“ dainuoja, šoka, garsina Lietuvą

Visi festivalio renginiai, jo organizaciniai rūpesčiai teko „Dainavos“ ansambliui ir jo nariui – festivalio direktoriui Romualdai Ambroževičiui.



Šoka Ukrainos merginos.

čiui. Tačiau šių pajėgų, o tiksliau tariant, labai menkų ansamblio finansinių resursų, anaipol neužteko visoms festivalio „skylėms“ uždengti. Teko kreiptis į Alytaus miesto valdžią, dešimtis rėmėjų – „Achemos grupę“, „Rytų skirstomuosius tinklus“, įvairias statybos bendroves.

Kas ta stebuklingoji „Dainava“, iš kur jos vadovai ir nariai semiasi įkvėpimo ir stiprybės organizuoti tokius didelius renginius? Apie tai geriausiai gali pasakyti ilgametė ansamblio vadovė, vadovaujanti ansambliui nuo pat pirmųjų jo žingsnių, — Danutė Plytnikienė.

Senuoju jovingių žemės vardu užpernai pasivadines Alytaus ansamblis už metų kitų švės veiklos 30-meį. Pradžioje tai buvo garsaus tuo metu Alytaus namų statybos kombinato kolektyvas, vėliau naujosios ekonomikos vėjams išbarsčius įmonę, ansambliui teko pajusti organizacinio neapibrėžtumo bangą. Dabar an-

samblis turi liaudies meno studijos statusą, kurią iš dalies finansuoja miesto savivaldybė.

Vadovės teigimu, ansambliciai – žmonės fanatikai, įtikėję liaudies meno grožiu ir galia. Daugelis choristų dainuoja beveik 30 metų. Yra ir šokėjų veteranų grupė, šokanti taip pat ne vieną dešimtmetį, taip pat net keturios įvairaus amžiaus jaunimo šokėjų grupės. Taigi, šoka ir tėvai, ir vaikai, suskaičiavus visus, jų bus visas šimtas. Pridėjus muzikantus ir choristus, ansamblyje iš viso susidarys 150 liaudies meno mylėtojų ir propaguotojų. Galima sakyti, kad liaudies meno grožio puoselėjimo darbas ansamblyje pereina iš kartos į kartą.

Meno vadovė pripažįsta, kad, apskritai, Alytuje netrūksta būties ir buities problemų, dauguma žmonių čia gyvena anaipol ne pasiturinčiai. Vis dėlto, niekada nekilo minčių išsisklaidyti, nes ansamblis kaip tik ir

tapo gyvenimo užuovėja keliems šimtams alytiškių. „Kai būname kartu, ir gyvenimas atrodo gražesnis“, – sako D. Plytnikienė.

Viena iš ansamblio patrauklumo sąlygų ir anais laikais, ir dabar, yra užsienio kelionės. Užsienio šalių sąrašas, kur ansamblis koncertavo (būtent koncertavo, o ne turistavo), yra imponuojantis. Vien Jungtinėse Amerikos Valstijose – Tennessee valstijos „Dollywood“ pramogų parke rengiamuose „Nation“ folkloro festivaliuose ansamblis pabuvojo 7 kartus – keliskart Prancūzijoje, Kanadoje, taip pat Egipte, Azijos tolybėje – Malaizijoje. Europos šalis sunku būtų ir suskaičiuoti.

Kaip atsiranda tos kelionės? „Priklausome tarptautinei folkloro organizacijai CIOFF (International Council of Organizations for Folklore Festivals and Folk Art), – aiškina D. Plytnikienė, – mokame mokėti ir

Nukelta į 8 psl.



Slovėnų šokėjai „Žolynų festivalyje“.

Į vaikystės šalį

ALDONA ŽEMAITYTĖ

Oželių vienkiemis netoli Šunskų, trikampyje tarp Marijampolės, Vilkaviškio ir Pilviškių, – kaip reta, vaizdinga Suvalkijos, tiksliau – Kapsų krašto, vietovė. Per sodybos pievas teka Žvirgždės upelis, turintis intaką Žvirgžduką ir įtekantis į žymiausią Suvalkijos upę Šešupę. Netoliese – pelkėjantis Oželių ežeras. Šiandien vienkiemyje viešpatuoja tylą, o prieš Antrąjį pasaulinį karą čia virė gyvenimas: vienkiemis priklausė turtingų ūkininkų Stankūnų šeimai. Per karą šeima buvo išblaškyta į Rytus (tremtį) ir Vakarus (irgi savotišką tremtį), bet Žvirgždė dailininkės Magdalenos Birutės Stankūnaitės – Stankūnienės kūrybiniame gyvenime suvaidino svarbų vaidmenį.

Pasak rašytojo A. de Sent-Egziuperi, kiekvienas ateiname iš savo vaikystės. Magdūtė su savo kūryba atėjo iš Oželių pievų, galingų medžių guotų, iš Žvirgždės gurgėjimo atmintyje ir vaizduotėje, ir pamažu tapo tuo, kuo šiandien didžiuojasi jos kraštiečiai. Magdalena B. Stankūnienė, grafikė, tapytoja, akvarelės, batikos menų meistrė, gyvena Čikagoje, bet Lietuvoje žinoma ne tik kaip menininkė, bet ir kaip labdarė, nes daug savo darbų padovanojo Lietuvos muziejams (Vilkaviškio krašto muziejui, Rietavo kunigaikščių Oginskių kultūros muziejui, Rokiškio, Molėtų, Skuodo, Plungės, K. Naumiesčio ir kitiems). Jos kūriniai puošia kai kurias Lietuvos ligonines, mokyklas, bibliotekas, o pernai Marijampolėje atidaryta M. B. Stankūnienės vardo dailės galerija. Taigi, ištisi dešimtmečiai skiria guvią, pasirodusią viensiems padėti, mergaitę Magdūtę iš Oželių vienkiemio ir dailininkę Magdaleną, iš kitų menininkų išsiskiriančią savitu kūrybiniu braižu. Dailininkė sako, kad Oželiuose praėjo laimingiausios jos gyvenimo dienos, kai ją supo mylintys tėvai, seserys ir brolis.

Pažvelkime į šiandienos Oželių vienkiemį. Iš didelio, gražiai sutvarkyto, panašaus į dvarelį ūkio teliko gyvenamasis namas („stuba“) ir klėtis, liaudiškais ornamentais išpuoštomis durimis, pretenduojanti tapti liaudies architektūros paminklu. Prieš keletą metų ant pievos dar gulėjo kluono stogas, bet laikas yra negailestingas: namai sunyksta ten, kur negyvena žmonės. O žmonės iš šių namų išsikraustė, kai Magdalenos brolis Jonas Vytautas, irgi gyvenantis JAV, atgavo nuosavybės į sodybą teises. Prieš keletą metų jis dar svajojo atkurti sodybą, kuri žmonėse atgaivintų buvusį savo grožį, gyvastingumą ir tvarkingumą. Bet savininkui pristigo sveikatos, jau nebe jauna jo sesuo Magdalena irgi neturi nei energijos, nei tiek lėšų, kad imtųsi didelio remonto reikalaujančios sodybos atkūrimo. Sniegas, saulė ir vėjai sunaikins ir erdvų namą su „salkomis“, kurios savo aukščiu veikiau primena antrą namo aukštą, ir etnografinį paminklą – klėtį. Jeigu žmogaus ranka neprisilies prie dar išlikusių Oželių vienkiemio pastatų, aplink kuriuos dabar auga kone žmo-

gaus ūgio dilgėlės, iš buvusios prieškarinio didybės neliks nė ženklo.

Dailininkė Magdalena Stankūnienė Lietuvai buvo dosni. Vien Vilkaviškio krašto muziejaus rinkiniuose saugoma apie 7,000 jos palikimo vienetų (dailės kūrinių, kurių sukaupta daugiau kaip 200, nuotraukos, meniški baldai, papuošalai, suvenyrai iš visų pasaulio kraštų ir t.t.). Muziejaus fonduose saugomi ir Jono Vytauto Stankūno dokumentai, Magdalenos sesers Salomėjos audiniai ir tautinės juostos, sesers Sofijos keramika. Magdalena Stankūnienė yra Vilkaviškio rajono garbės pilietė, už nuopelnus Lietuvos kultūrai apdovanojta Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu.

Ar ne metas Vilkaviškio krašto muziejui susirūpinti, kad talkų būdu būtų išravėtos dilgėlės, nupjauta žolė, iškapoti menkaverčiai krūmai aplink M. B. Stankūnienės ir J. V. Stankūno tėviškę likučius. Garbės reikalas turėtų būti ir muziejui, kurio remontui Magdalena yra paaukojusi 50 tūkstančių dolerių, ir Marijampolės dailės galerijai, gavusiai iš dosnios dailininkės dovanų 100 tūkstančių dolerių, bent jau sutvarkyti sodybos aplinką. Juk tai nieko nekainuotų. Praėjusią vasarą kraštotyrininkų ekspedicija, renkanti medžiagą knygai *Pilviškių valsčius*, per dilgėles ir kitas piktžoles net negalėjo dorai nufotografuoti likusių sodybos pastatų. Ar ne metas Marijampolės apskrįčiai, Vilkaviškio rajono savivaldybei pamąstyti, kaip Oželiuose, tapybiškos gamtos prieglobstyje, paremontavus pastatus, organizuoti gal dailininkų vasaros stovyklą, kur vyktų plenerai su dailininkės Magdalenos ženklu (juk ne tiek jau daug kainuotų suremontuoti trobą ir klėtį), gal kaimo turizmo punktą ar kitą visuomenei naudingą objektą. Dabar tokioms iniciatyvoms kuriasi vietinės grupės, kurių laukia Europos Sąjungos struktūrinių fondų pinigai pagal kaimo plėtros programą. Tikriausiai brolis ir sesuo Stankūnai prisidėtų prie sodybos atstatymo. Noriu tikėti, kad



Magdalena B. Stankūnienė.

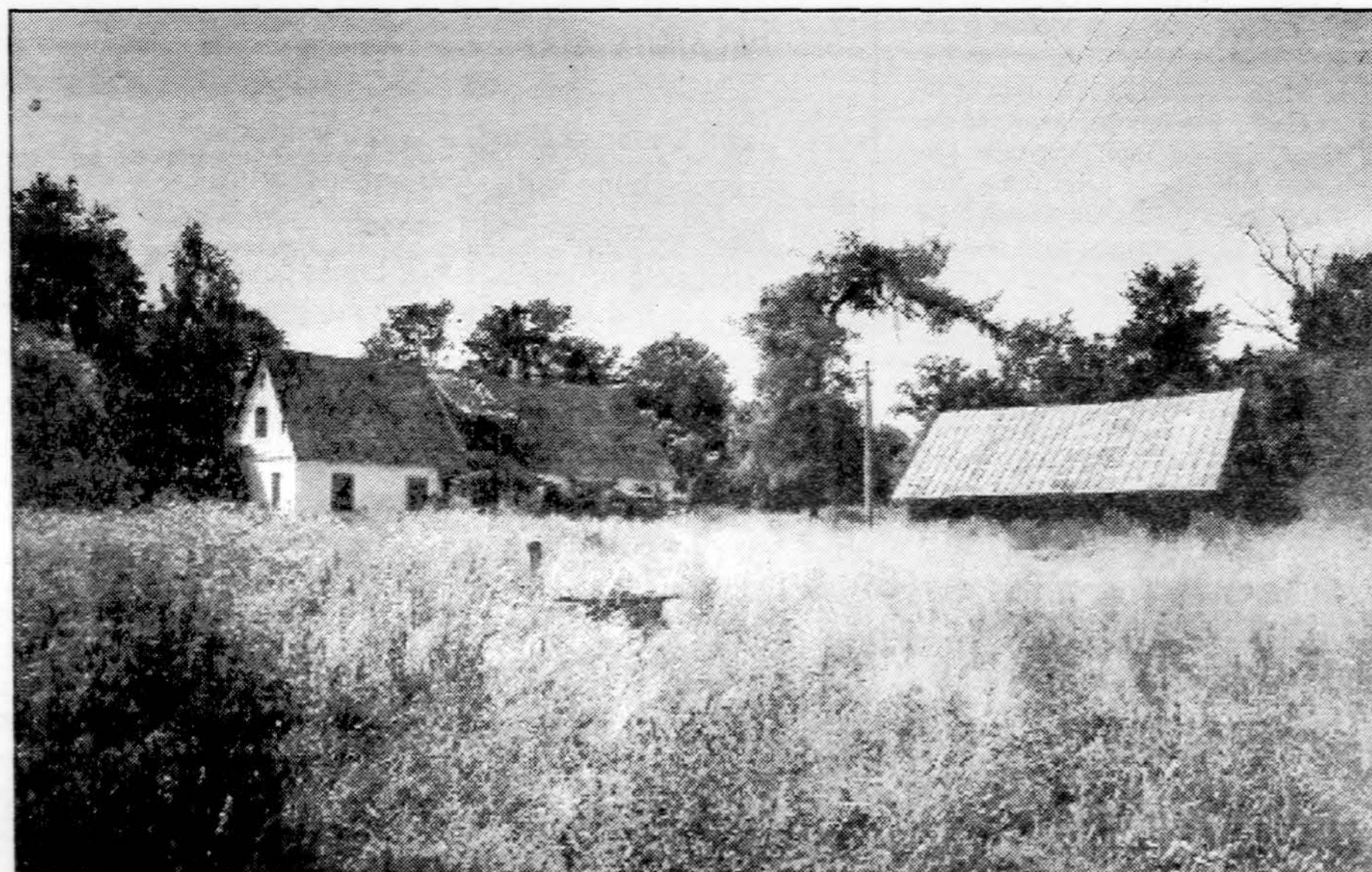
A. Sutkaus nuotr.



Magdalenos B. Stankūnienės paveikslas iš ciklo „Moterų darbai“.

prie Oželių vienkiemio atstatymo prisidėtų ir mūsų išeiviai, gyvenantys JAV, Kanadoje, Australijoje ar Europoje, kilę iš Marijampolės ir Vilkaviškio apskrįčių. Juk tėviškė, artėjant senatvei, darosi vis brangesnė, vis

ryškiau sužėri spalvomis, kurios Aukščiausiojo mums dovanotos, tik pradėdant ir baigiant savo žemiškąją kelionę. Dovanokime ir mes savo meilę bei širdies dosnumą gimtajam kraštui. □



Dailininkės Magdalenos B. Stankūnaitės-Stankūnienės gimtinės likučiai ir gyvenamasis namas Oželiuose netoli Šunskų.

Aloyzo Petrašiūno nuotr.

Vargonų ruduo – toli nuo Lietuvos

RŪTA GEDMINAITĖ

Ispanijos iškiliame istoriniame labirinte – Granadoje, kur dar viduramžiais susidūrė ir persipynė musulmonų – maurų ir krikščionių katalikų religijos, kur stūkso Siera Nevada snieguotos viršūnės ir nepakartojamoji Alhambra – pilių, gyvenbinių sienų, šventorių bei rūmų architektūrinis ansamblis, harmonizuojantis orientališką ir katalikišką pradą, šiame mieste, turtingame bažnyčių, vienuolynų bei istorinių vargonų, jau 12 kartą vyksta Tarpautinis vargonų festivalis, skirtas senajai muzikai.

Pirmąkart į šį festivalį pakviesta atstovė iš Lietuvos, apskritai iš Rytų Europos – mūsų vargonininkė Jūratė Landsbergytė, kartu su nuolatiniu savo muzikiniu kelionių partneriu – vokiečių fleitininku Johannes Carsten Hustedt, š. m. lapkričio 2 d. Konceptijos vienuolyne atliko įvairią, senąją Lietuvos muziką reprezentuojančią programą. Šioje srityje hab. dr. Jūratės Trilupaitienės atliktų tyrimų ir jos parengtų leidinių (*Klavyrinė XVII amžiaus Lietuvos muzika*, Vilnius, Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2004) bei kompaktinių plokštelių (*Senoji Lietuvos muzika XVI-XVII a.*, Semplice 1998, *Cantate Domino*, XII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės muzika. Semplice 2006) dėka, šios, dar mažai mūsų žinomos, dar neįsisąmonintos Lietuvos istorinės kultūrinės erdvės pristatymas Ispanijos publikai (radijas, spauda) tapo įmanomas.

Cia buvo atliktos pjesės iš senųjų Kražių ir Sapiėgų tabulatūrų (pjesių rinkiniai), atspindinčios to meto Lietuvos kultūros itališką stilių: „Fantasia“ (Kražių tabulatūra), „Toccata FL“ (Franciscus Lilius), „Canson“ (Kancona), taip pat viena retų religinio liaudiškumo stiliaus pavyzdžių – „Kolenda“ iš „Tempore adventus“ (Sapiėgos tabulatūra) ir „Septyni šokiai“ iš Braunsbergo tabulatūros. Visos jos – XVII a. kūriniai, kurių šaknys – vargoninė improvizacija, garsų ar jų grupių užpildymas harmoniniu sluoksniu ar melodine apdaila. Šito mokytojai Lietuvoje buvo italai, netgi tokie, kaip Franciscus Lilius, Girolamo Frescobaldi, kurio kūriniai buvo perrašomi (keli jų atsидūrė Sapiėgų tabulatūroje).

Granadoje skambėjo Kražių, Sapiėgų ir Braunsbergo rinkinių kūriniai – itališki šokiai (Alia, Saltarella, Chorea) bei minėti instrumentiniai ir religiniai žanrai. Lietuviškąją specifiką dar stipriau atverti padėjo J. Hustedt skudučiais atliekamos, pritariant vargonams, dvibalsės ir tribalsės sutartinės. Programos įdomiausia staigmena tapo trys armėnų bažnytiniai himnai, siekiantys net IV ir V amžius, pranoję europinę muziką savo senoviškumu ir artimu Granda orientalinio charakteriu, įsiliejančiu į nujaučiamą ankstyvąją gregorianikos mistiką (armėnų giesmės iššifravo ir atlikimui pritaikė Grigorius Danielianas).

Fleitos ir vargonų duetas jau seniai sėkmingai koncertuoja įvairiose Vokietijos miestuose: pvz., festivalyje



Jūratė Landsbergytė



Johannes Carsten Hustedt

Klosterspiele Hirsau (2005 ir 2006 m. rugpjūtis), kur šiemet atliko W. A. Mozart skirtą programą, o pernai Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje pristatė savo dažniausiai visur atliekamus „Baltijos peizažus“ (vokiečių ir Baltijos šalių ryšius atspindinti programa).

Jūratė Landsbergytė po Ispanijos savo koncertinę kelionę tęsė JAV, kur Floridos mieste Sarasotoje grojo su amerikiečių varinių pučiamųjų pora iš „West Coast Symphony“ – Todd Graven (trimitas) ir Laurie Penprare

(trombonas), su kuriais sudarytas ansamblis „Trio per due“.

Paskutinis koncertinis „nutūpimas“ buvo Vokietijoje: Munsteryje (Westfalia), kur su sūnumi Vytautu Oškiniu vargonininkė grojo keturis bažnytinis koncertus (serija: „Akademische Orgelstunde“).

Pastarosiose programose vėl dominavo vargonų klasika: J. S. Bach, G. F. Hendel, W. A. Mozart ir „naujai atrasta“ senoji Lietuvos muzika bei visados išliekantis, magnetizuojantis

M. K. Čiurlionis, kurio vargonų kūrybos transkripcijų leidinyje irgi jau šiais metais pasirodė, paruoštas autorės atlikėjos. M. K. Čiurlionis, beje, daugiausia jaudino ir domino vokiečių klausytojus (preliudai „Marios“, „Vakaro varpai“).

O šiomis dienomis leidykla „Baltijos kopija“ išleido J. Landsbergytės knygą *Bažnytinė muzika ir dvasingumas Lietuvoje* (lietuvių ir vokiečių kalba), skirtą vokiečiams giliau pažvelgti į vieną Baltijos šalių, supažindinti su Lietuvos vargonų kultūra. □

Eglė Perednytė

PALAIMINIMAI

Tegul ji sutinka žmogų – šviesų ir mylintį.
Tegul jie būna kartu – per amžius kartu.
Tegul visas pasaulis jai padeda.
Tegul sielą užlieja šviesa, ir tamsa pasitraukia.
Tegul viskas būna iš Jo – To, kuris myli ją daug labiau, negu žmonės.
Tegul žemė jai būna dosni, o dangus tegul lieja gyvą šviesą į širdį.
Tegul Meilė aplanko ir nepasitraukia.
Tegul Dievas pasilenkia ir apkabina.
Tegul žmonės jai būna geri.

PASLAPTIS

Nežinau, kas slepiasi jos širdies gilmėse.
Nežinau, apie ką ji svajoja, dėl ko verkia ir kas ją kamuoja.
Tegul bus paslaptis visa tai.
Tiktai Dievas tai žino. Tiktai Jis ją priglaus ir paguos.
Tegul ji prisiglaudžia prie Jo.
Tegul visa praeina – telieka tiktai Meilė.

Jono Pauliaus II gyvybės kultūra

Jos svarba ir kuklios iniciatyvos pradžia

Ar popiežiaus Jono Pauliaus II atminimas mumyse jau pamažu blėsta ir eina užmarštin? Žinoma, tokių, kaip šis popiežius retų asmenybių įtaka išlieka ilgą ilgą laiką, o kai kurių – niekad neištrinama iš istorijos. Nemaža istorikų prašauja, kad šio popiežiaus įtaka išliks, o jo vardas visad bus minimas istorijoje.

Tačiau dabar mums dar tenka svarstyti ne apie Jono Pauliaus II išlikimą žmonių atmintyje, bet apie jo palikimą. Vos prabėgus vieneriems



Dabar mums dar tenka svarstyti ne apie Jono Pauliaus II išlikimą žmonių atmintyje, bet apie jo palikimą.

meilės civilizacijai", kuria būtų pasauliui pasiūlyta nauja viltis. Išnagrinėjus encikliką nesunku susidaryti išvadą, kad Jonas Paulius II kviečia mus kurti tokią kultūrą, kurioje žmonės labiausiai vertintų Kūrėjo ir Atpirkėjo dovanojamą dvigubą gyvybę – tiek prigimtine (žmogaus), tiek žmogų sudievinančią (Dievo vaiko). Išliekančią viltį žmonijai tegali teikti vien Dievo amžinojo gyvenimo užtikrinimas prieš žmogaus blogio sėjamą mirtį. Nėra kito kelio: reikia tuo įsitikinusių žmonių, kurie kurtų Dievo vaikų gyvybę

vinę grupę.

Mūsų tikslas: 1. lietuvių tautoje Lietuvoje ir išeivijoje skleisti Jono Pauliaus II gyvybės kultūros idėją ir dvasią; 2. bendradarbiaujant su kitais, įvairiose srityse ugdyti tos kultūros daigus (nedubliuojame jau savo pozicijas užėmusiųjų veiklos, pavyzdžiui, „Už gyvybę“ sąjūdžio).

Norime palaikyti ryšį su kitais panašioje kultūrinėje ir dvasinėje veikloje. Grupės adresai ryšiui bei informacijai:

Kun. dr. Kęstutis A. Trimakas
2830 Denton Ct.
Westchester, IL 60154 JAV
trimkes@earthlink.net

Dr. Eugenijus Danilevičius
M. Gimbutienės 6-77
3014 Kaunas, Lietuva
e.danilevicius@smf.vdu.lt

Prieš susibūrus į šią grupę, 2005-2006 metais buvo išspausdinti šie kun. dr. Kęstučio A. Trimako leidiniai: *Gyvybės kultūra, mirties „kultūra“ ir lietuvių tauta; Jonas Paulius II: gyvenimas, idėjos, veikla, Turėti gyvenimo apsciai ir Kristuje gyventi ir kurti*. Tris pastaruosius leidinius galima įsigyti Marijonų talkininkų centre, Laisvės al. 101a, Kaunas.

Kęstutis A. Trimakas

TURĖTI GYVENIMO APSČIAI



(Benedikto XVI žodžiais) šiurialikine ir ateities Bažnyčia.

Nemaža žmonių mano, kad visu tuo popiežius stengėsi vien priešintis šiais laikais plačiai paplitusiems abortams, vis labiau plintančiai eutanazijai ir pan. Tiesa, tai yra vienas opiausių jo tikslų, bet nevienintelis. Pagrindinis tikslas, kuris taip aiškiai yra jo žodžiais apibrėžtas, yra „nauja žmogaus gyvybės kultūra,

alsuojančią kultūrinę atmosferą.

Gyvybės kultūros iniciatyvinė grupė

Popiežiaus minimas konfliktas nedingo: yra aiškių požymių, kad jis tampa dar aštresnis. Tad reikia dar ryžtingesnių pastangų kurti gyvybės kultūrą. Niekada nebus per daug pastangų gyvybės kultūrai ugdyti ir Lietuvoje. Sulaukus pritarimo iš ne vieno Lietuvos hierarcho, keli panašiai galvojantys susibūrė į Gyvybės kultūros iniciaty-

metams po jo mirties, jo įpėdinis popiežius Benediktas XVI teigė, kad Jonas Paulius II yra sukaupęs „labai gausų palikimą, kuriuo Bažnyčia dar nepakankamai naudojasi (...) Jis mums padeda būti tikra mūsų laikų ir ateities Bažnyčia”.

Tarp pačių svarbiausių to palikimo turėtų, apie kuriuos Benediktas XVI užsimena, yra Jono Pauliaus II „gyvybės kultūra”. Tai jo daugel metų užtrukusio šių laikų žmonijos stebėjimo vaisius, kurį jis atidengė enciklikoje *Evangelium vitae* (*Gyvybės Evangelija*) 1995 m. Jis rašė:

„Tokia šviesos ir šešėlių pilna situacija turėtų priversti mus aiškiai įsisąmoninti, kad esame milžiniško, dramatiško gėrio ir blogio, mirties ir gyvybės, 'mirties kultūros' ir 'gyvybės kultūros' konflikto liudytojai. Mes ne tik susiduriame su šiuo konfliktu, bet esame jo 'viduje': mes jame dalyvaujame ir esame neišvengiamai atsakingi už tai, kad apsispręstume besąlygiškai remti gyvybę” (n. 28).

Kristaus vietininkas priminė mūsų didelę atsakomybę ir dėl to kvietė: „Kuo įtaigiau kreipiuosi į visus Bažnyčios narius, 'gyvybės tautą, stojančią už gyvybę', kad visi drauge galėtume pasiūlyti mūsų pasauliui naujus vilties ženklus ir dirbtume, ugdydami teisingumo ir solidarumo augimą, idant įsitvirtintų nauja žmogaus gyvybės kultūra, skirta kurti autentiškos tiesos ir meilės civilizacijai” (n. 6).

Gyvybės kultūros kūrimas (atsveriantis mirties kultūros vis didėjančią įsigalėjimą) priklauso Jono Pauliaus II palikimui, kuriuo mūsų pastangomis Kristaus Bažnyčia taptų

skirta kurti autentiškos tiesos ir

Įspūdis apie *Draugų laivelį*

Gyvi, tikroviški charakteriai, tema iš kasdieninio suaugusių ir jau kiek senstelėjusių lietuvių, vyrų ir moterų, gyvenimo.

Kai gavau nedidelio formato, dailiai išleistą (*Draugo* spaus-tuvės) knygą, paprašiau dukterį, kad paskaitytų. Užimta savais reikalais ir menine kūryba Rasa, radusi laisvą valandėlę, paskaitė man tik vieną apysaką. Ir mudviem abiem tas *Draugų laivelis* labai patiko.

Gyvi, tikroviški charakteriai, tema iš kasdieninio suaugusių ir jau kiek senstelėjusių lietuvių, vyrų ir moterų, gyvenimo... Truputis sentimentų, šiek tiek žmogiškų ydų ir silpnybių, rambumo, apsukrumo, – visko tenai! Ir net per juokingas situacijas – malonumus ir „nelaimės” (apvirtus laiveliai), apskriti „sens-telėjus panelė” sugeba išprašyti iš labai dosnių „kavaliarių” – po pluoštelį dolerių – labdarai.

Poetė ir prozininkė Julija Švabaitė-Gylienė, šios knygos autorė, visada turėjo humoro jausmą, sugebėjo kūryboje jį išreikšti. Tai jau buvo žymų jos, dar gyvenant Australijoje, parašytoje ir išleistoje knygoje *Gab-riuko užrašai*.

Tik išleistą *Draugų laivelį* išsa-miai, taikliai recenzavo *Drauge* jo re-daktorė Danutė Bindokienė, todėl nemanau, kad geriau už ją kas pa-rašytų. Užtat ir nebandau rašyti re-cenzijos, o tik įspūdį.

Knygos išvaizda irgi gerai nu-teikia: ją iliustravo autorės brolio dukra, jauna, gabi menininkė (auto-rės ir dailininkės nuotraukos – kny-gos viršelyje). Visi – keliolika ar dau-giau – apsakymai yra iš linksmo gy-venimo tikrovės, kiek pironizuojant už žmogiškas silpnybes: tuštybę, ap-sileidimą, tingumą, gobšumą, šykš-tumą ir t.t. Pasijuokiamas – nepiktai – iš žmonių, o daugiau iš situacijų, – nepasisėkimų, suklydimų. Autorė sako: gyvenimas yra juokingas. Se-niau per televiziją Art Linkletter savo „Talk show” programoje sakya-vo: „People are funny” (žmonės yra juokingi). O mūsų poetas, humoris-tas Antanas Gustaitis savo daugybe puikių eilėraščių išjuokė dirbtinį lie-tuvių patriotizmą, svetingumą, pasi-pūtumą, apkalbas... Ir sakydavo pats autorius: „pajuokiu brolius lietuvius,



bet juokiuosi ir pats iš savęs”...

Taigi, paskaitykite *Draugų lai-velį* ir pasijuoksit maloniai, laiką praleisit maloniau, jaučiau, negu per daug klausydami liūdnas žinias iš gyvenimo ar žiūrėdami plokščių, mums svetimų vaidinimelių...

Knygą galima įsigyti *Drauge*.

Alė Rūta

Į kontroversišką JAV operaciją Kuboje — „Steppenwolf“ žvilgsnis

MONIKA BONČKUTĖ

1960 m. Jungtinių Valstijų vyriausybė suplanavo ir įgyvendino „Operation Pedro Pan“ – rizikingą politinį manevrą, kurio metu tūkstančiai kubiečių buvo atskirti nuo savo šeimų tam, kad pradėtų naują gyvenimą JAV. Planas buvo pagrįstas humanitariniais sumetimais – iš režimo gnaužtų išgelbėti kuo daugiau Kubos gyventojų ir perkelti juos į JAV. Tuo metu Fidel Castro režimas draudė vyrams nuo 15 iki 27 metų išvykti iš šalies. Tokio amžiaus paaugliai bei vyrai buvo laikomi galimais šaukstiniais ir bet kada galėjo atsidurti armijoje.

Vėliau būta nemažai svarstymų bei ginčų, ar amerikiečių pakaitalas masiniam F. Castro valdomos Kubos jaunuolių šaukimui ir kitokioms komunistinės šalies užgaidoms buvo

vos 12-13 metų sulaukusių vaikų atskyrimas nuo tėvų ir išvežimas į naują šalį, kur kalbama kita kalba ir kur laikomasi kitokių papročių. Vis dėlto įdomu tai, jog daugelis atvežtųjų kubiečių, šiuo metu – suaugusių ir karjeras JAV padariusių Amerikos piliečių – teigia, jog tai buvęs rizikingas, bet reikalingas ir gyvybes jiems išgelbėjęs kaimyninės šalies gestas.

„Steppenwolf“ teatre iki vasario 4 d. rodomas pagal Melinda Lopez pjesę režisierės Jessica Thebus pastatytas spektaklis „Sonia Flew“ kaip tik ir pasakoja moters, vardu Sonia, „Operation Pedro Pan“ metu atskirtos nuo tėvų ir perkeltos į JAV, istoriją. Spektaklis prasideda scena, kurioje Sonia, gyvenanti Minneapolis mieste su savo žydų kilmės amerikiečių vyru ir vaikais, ruošiasi švęsti dvi žiemos šventes – Kalėdas ir Hanukah.

Pirmajame veiksmo, režisierės J.



Thebus teigimu, vyksta šeimos „statymas“. Aktoriai praleido dienų dienas, siekdami sukurti idealų simbolizmą. „Ar jis sako 'aš tave myliu' prieš tai, kai išdėlioja ant stalo įrankius, ar po to; ar ji pirmiausia pasižiūri į laikrodį, ar pirmiau siekia telefono ragelio? Kaip mes darėme, repetuodami anksčiau? Labai neromantiškas darbas, kartais atrodo, kad sprendžiame didžiulę SAT loginę užduotį“ (...), – apie repetacijų patirtis savo internetiniame dienoraštyje rašo J. Thebus.

Deja, šis šeimos kūrimas – trumpalaikis. Antrajame veiksmo lygiai tokiomis pačiomis, kruopščiai surežisuotomis ir daug kartų repetacijose pakartotomis, priemonėmis Sonios šeima sugriaunama, Jessica Thebus žodžiais, išardoma „gabalėlis po gabalėlio“. Sonios sūnus įtraukiamas į karą, ir tuomet ją užgriūva skaudūs vaikystės prisiminimai: bėgimas iš Kubos, nelengva gyvenimo Jungtinėse Valstijose pradžia.

Sonios šeimos dekonstravimas į dėmesio centrą iškelia „Operation Pedro Pan“ detales, kurios spektaklyje suabsoliutinamos iki daug universalesnių problemų nei konkretus traumiškas įvykis dviejų tautų bei valstybių istorijoje. Veiksmui pasiekus kulminaciją ir artėjant prie atomazgos, tampa aišku, jog spektaklio cent-

re – šeimos įtaka žmogaus gyvenimui. Kvestionuojama, ar politiškai apsvaistytas iš humanitarinių pasakų kilęs planas galėjo būti įgyvendintas be neigiamų pasekmių perkeltiesiems vaikams? Ir kiek iš tiesų šeima svarbi mūsų, kaip asmenybių, vystymuisi be tobulėjimui?

Statydami spektaklį, jo kūrėjai konsultavosi su keletu „Operation Pedro Pan“ metu iš Kubos į JAV perkeltų ir šiuo metu Amerikoje gyvenančių žmonių. Nemažai jų pasakojo apie vargus ir baimes, su kuriais jie susidūrė svetimose šalyse. Vis dėlto tarp perkeltųjų kubiečių vyravo Čikagoje gyvenančio advokato Hugo Chaviano požiūris. Pasak H. Chaviano, kuris yra buvęs „Hispanic Bar Association“ vadovas ir žymus JAV advokatas, jei minėtoji operacija ir nebuvo visiškai tobula, tai, nepaisant to, ji išgelbėjo ne vieno tūkstančio kubiečių gyvybę. Be to, operacija buvo tarsi JAV atsiprašymo gestas už tai, jog leido vos už 90 mylių nuo šalies krantų esančioje valstybėje įsigalėti diktatoriškam komunistiniam režimui.

Spektaklyje „Sonia Flew“ vaidina Alan Wilder, Sandra Delgado, Sandra Marquez, Andrew Perez, Vilma Silva ir Jeff Still. Dėl bilietų galima kreiptis telefonu 312-335-1650 arba internete <http://www.steppenwolf.org>.

Žolynai...

Atkelta iš 4 psl.

gauname visą mus dominančią informaciją, pvz., apie liaudies meno festivalius, panašių užsienio ansamblių adresus ir t.t. Be to, kai nuvažiuoji į festivalį, susirandi draugų, ir po festivalio arba mes kviečiamės, arba mus kviečia. Taip užsimezga pažintys, draugystė”.

Šiaip ar taip, kelionės – didelis ansamblio veiklos paskatinimas. Tačiau viskas iš savų pinigų. Tiesa, atsiranda ir rėmėjų. Europoje kelionėms užtenka tik autobuso, tačiau ne į Europos šalis autobusu juk nenukeliuosi, o lėktuvais – labai brangus malonumas.

Įdomu, kad „Dainavos“ ansamblio grupių vadovai liko tie patys, kurie buvo ir prieš 27 metus: Laimutė Insodienė vadovauja šokiams, Arvydas Mikalauskas – kapelai, Gintaras Naujikas ir Violeta Prakupavičienė – orkestrui. Chorui dabar vadovauja Pranas Jurkonis, šokėjams – Laimutė Insodienė ir Janina Ežerskienė.

Jei užsienis kviečia, vadinasi, užsieniečiams patinka lietuvių dainos ir šokiai. O kaip saviems, lietuviams? Prieš keletą metų vykęs „Dai-

navos“ 25-mečio jubiliejus, į Alytaus sporto rūmus sutraukė tūkstančius gerbėjų. Tėvai nori, kad jų atžalos ansamblyje ne tik šoktų ir grotų, bet pamatytų platesnį pasaulį. Beje, jaunieji šokėjai kartu su „Ažuoliuko“ choru šiemet pabuvojo Japonijoje.

Suaugusieji šiemet buvo nuvykę į Slovėniją, pabuvojo Vokietijoje, Kanarų salose. Pačiame Alytuje dainaviečiai surengė tarptautinį festivalį „Ateik saulute su pyragais”.

D. Plytnikienės, kaip ansamblio vadovės stažas siekia jau keturias dešimtis metų, jeigu skaičiuoti nuo Panevėžio, kur ji irgi buvo suorganizuavusi puikų „Ekranų“ ansamblių, laikų. „Jaučiu, kad žmonės – ir ansamblio dalyviai, ir žiūrovai – nori visiems suprantamo, tačiau aukšto lygio liaudiško meno. Tai ir yra mano gyvenimo varomoji jėga, viso gyvenimo prasmė”.



Tradicinės koncerto žvakelės.

Eglė Perednytė

APIE JĄ

Linksmos garbanėlės. Elegancija. Žavesys.

Trapumas. Tvirtumas. Jėga.

Valia. Ryžtas. Drąsa gyventi.

Jos dėka aš pradėjau rašyti į *Draugą*.

Ji man buvo tas žmogus, kuris ragina nenuilsdamas: „Rašyk!“ – net tada,

kai visai nesirašo... Kuris ragina: „Gyvenk!“ – net tada, kai gyventi visai nesinori.

Žmogus, kuris apkabina. Žmogus, kuris myli. Žmogus, kuris ištisia ranką. Tikras žmogus.

Jūratė. Ji nedaug apie save kalba – daugiau kalba jos buvimas,

jis grožis, jos savitvarda, jos švelnumas...

Dieve, ačiū už ją – tokią, kokia yra – vienintelę.